KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 16 päivänä huhtikuuta 1997,

Sardinian alueen (Italia) maatalousalalla myöntämistä tuista

(Ainoastaan italiankielinen teksti on todistusvoimainen)

(97/612/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 93 artiklan 2 kohdan,

on perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukaisesti kehottanut asianomaisia osapuolia esittämään huomautuksensa [1],

sekä katsoo seuraavaa:

I

Italia ilmoitti komissiolle perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaisesti 1 päivänä syyskuuta 1992 päivätyssä kirjeessä 27 päivänä elokuuta 1992 annetun Sardinian alueen alueellisen lain n:o 17 (jäljempänä 'laki n:o 17/92').

Kyseisen alueellisen lain 12 artiklassa muutetaan 13 päivänä joulukuuta 1988 annetun alueellisen lain n:o 44 (jäljempänä 'laki n:o 44/88') 5 artiklaa, jota ei koskaan tarkasteltu perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan mukaisesti. Mainitun artiklan soveltamisesta aluehallituksen (Guinte Regionale) säännöksiä ei myöskään ole tarkasteltu.

Lain n:o 44/88 5 artiklassa otetaan käyttöön korkotukilainana myönnettävä tuki epäsuotuisten olosuhteiden johdosta taloudellisissa vaikeuksissa olevien maatalousyritysten maksuvalmiuden parantamiseksi. Lainat on käytettävä lyhytaikaisten sitoumusten hoitamiseen, ja laina-aika on korkeintaan 15 vuotta (mukaan lukien takaisinmaksuoikeus kolme vuotta ennen lainakauden päättymistä).

Aluehallitus määrittelee tapauskohtaisesti lainojen myöntämistä koskevat käytännön järjestelyt ja erityisesti ne epäsuotuisat olosuhteet, joiden täyttyessä lainaa voidaan myöntää, tukitoimen kohteena olevan/olevat alan/alat, tuen suuruuden suhteessa velkaantumiseen sekä laina-ajan.

Italian viranomaisten toimittamien tietojen mukaan lain n:o 44/88 5 artiklaa on sovellettu neljä kertaa vuodesta 1988.

1. *Aluehallituksen 30 päivänä joulukuuta 1988 tekemä päätös (kasvihuonetuotantoalan markkinoiden kriisi)*

Kriisitilanne oli seurausta kasvihuoneissa tuotettujen maataloustuotteiden hintojen laskusta, minkä vuoksi yritykset eivät pystyneet kattamaan tuotantokustannuksiaan. Tässä ensimmäisessä soveltamistapauksessa alueelliset viranomaiset asettivat ainoaksi edellytykseksi sen, että edunsaajana olevan yrityksen lyhytaikaiset velat ylittivät 75 prosenttia sen bruttotuotannon arvosta.

2. *Aluehallituksen 27 päivänä kesäkuuta 1990 tekemä päätös (metsätalousyritykset)*

Aluehallitus päätti vuonna 1990 myöntää lain n:o 44/88 5 artiklassa säädettyä tukea sellaisille metsätalousyrityksille, joiden istutuksilla ei vielä voitu suorittaa kaupallista hakkuuta, ennen 30 päivää kesäkuuta 1990 erääntyvien sellaisten velkojen hoitamiseksi, jotka oli otettu investointien tekemiseen ja hallinnollisiin tarkoituksiin, kyseisenä ajankohtana olemassa oleviin tilinylityksiin sekä henkilöstön (palkat), maanomistajien (vuokrat) ja toimittajien (tavarahankinnat) saataviin.

Myös tässä tapauksessa velkaantumisen piti olla yli 75 prosenttia bruttotuotannon arvosta. Laina-aika vahvistettiin 13 vuodeksi (mukaan lukien takaisinmaksuoikeus kolme vuotta ennen lainakauden päättymistä).

3. *Aluehallituksen 20 päivänä marraskuuta 1990 tekemä päätös (kaninkasvattajat)*

Tässä tapauksessa tukea myönnettiin kaninkasvattajille, jotka olivat menettäneet vähintään 20 prosenttia eläimistään alueella vuoden 1990 keväällä kulkutaudin seurauksena.

Tuki myönnettiin korkotukilainana 15 vuodeksi (mukaan lukien takaisinmaksuoikeus kolme vuotta ennen lainakauden päättymistä) kattamaan jo sovittujen pitkäaikaisten lainojen kaksi (tai neljä) vuosittaista lyhennyserää sekä yritysten yhden vuoden rahoitustarvetta vastaava määrä.

[1] EYVL C 271, 29.9.1994, s. 14

4. *Aluehallituksen 26 päivänä kesäkuuta 1992 tekemä päätös (velkaantuneet maatalousyritykset)*

Tukea myönnettiin vuonna 1992 kaikille maatalousyrittäjille entisestään vaikeutuneen markkinatilanteen ja ilmasto-oloista aiheutuneiden vahinkojen vuoksi.

Tässä tapauksessa edunsaajien lyhytaikaisten velkojen piti olla vähintään 51 prosenttia vuoden 1991 bruttotuotannon arvosta. Rahoitustoimien kesto oli puitelaissa säädetty enimmäiskesto (15 vuotta, mukaan lukien takaisinmaksuoikeus kolme vuotta ennen lainakauden päättymistä).

Lyhytaikaiset velat määriteltiin ottaen huomioon vuonna 1991 olemassa olevat alle 12 kuukauden lainat (korkotukilainat tai markkinaehtoiset lainat, myös takaisin maksetut) sekä monivuotisen rahoituksen vuonna 1991 erääntyneet tai maksetut tai aiempina vuosina erääntyneet mutta maksamattomat lyhennyserät (korkotukilainat tai markkinaehtoiset lainat).

Rahoitusta voitiin käyttää kattamaan korkotuettuja käyttölainoja, keskipitkiä lainoja (lukuun ottamatta maatalouskoneiden hankkimiseen otettuja lainoja) sekä luonnontuhojen johdosta myönnettyjen monivuotisten korkotukilainojen maksamattomia eriä.

Lain n:o 44/88 5 artiklassa säädetyn rahoituksen enimmäismäärä oli vuonna 1988 viisi miljardia liiraa; vuosina 1992–1994 se oli 40 miljardia liiraa.

Lain n:o 17/92 12 artiklassa säädetään lain n:o 44/88 5 artiklan sekä mainittujen päätösten mukaisten rahoitustoimien toteutusta koskevista järjestelyistä.

II

Komissio ilmoitti Italialle 1 päivänä elokuuta 1994 päivätyssä kirjeessä päätöksestään aloittaa perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan mukainen menettely lain n:o 44/88 5 artiklassa sekä neljässä edellä mainitussa aluehallituksen päätöksessä säädettyjen tukien osalta.

Komissio ilmoitti tässä kirjeessä Italian hallitukselle, että kyseiset toimenpiteet vaikuttavat yhteensopimattomilta yhteismarkkinoiden kanssa siltä osin kuin ne eivät noudattaneet jäljempänä lueteltuja edellytyksiä, joita komissio soveltaa yleisesti vaikeuksissa oleville maatalousyrityksille myönnettävään valtiontukeen:

a) tuen on katettava jo tehtyjen investointien rahoittamiseksi otetuista lainoista aiheutuvat kustannukset;

b) lainan myöntämisen yhteydessä annetusta mahdollisesta tuesta ja kyseisestä tuesta kertynyt tukiekvivalentti ei saa ylittää komission yleisesti hyväksymiä määriä (55 prosenttia ja tavoitteen 1 kohdealueilla vastaavasti 75 prosenttia maataloustuotteiden jalostamisen ja markkinoinnin alalla sekä 35 prosenttia ja neuvoston direktiivissä 75/268/ETY [1], sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 797/85 [2], tarkoitetuilla epäsuotuisilla alueilla vastaavasti 75 prosenttia alkutuotannon alalla);

c) tuen määrä riippuu uusien lainojen korosta, ja se on tarkoitettu tasaamaan rahoituskustannusten vaihtelut (tuki voi olla enintään uusien lainojen koron muutosten suuruinen) tai sitä on myönnettävä maatalousyrityksille, jotka voivat osoittaa riittävät takeet taloudellisesta elpymisestä, erityisesti jos lainoista johtuvat kustannukset ovat niin suuret, että ne uhkaavat saattaa yrityksen vaikeuksiin tai jopa konkurssiin.

(Näitä edellytyksiä kutsutaan jäljempänä "komission vaikeuksissa oleville yrityksille myönnettävää tukea koskevaksi erityiseksi käytännöksi").

Todettuaan, että sen lisäksi, että lain n:o 44/88 5 artiklassa ei oteta huomioon edellä mainittuja edellytyksiä, myöskään missään mainituissa neljässä 5 artiklan soveltamistapauksessa ei niitä noudateta, komissio katsoo, että kyseiset tuet saattavat vääristää kilpailua ja vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan mukaisesti, eikä niihin voida soveltaa mitään mainitun artiklan 2 ja 3 kohdassa määrätyistä poikkeuksista.

Komissio on pyytänyt Italiaa sekä muita jäsenvaltioita ja muita asianomaisia osapuolia toimittamaan sille asiaa koskevat huomautuksensa.

III

Italia toimitti huomautuksensa 30 päivänä tammikuuta, 25 päivänä elokuuta ja 1 päivänä joulukuuta 1995 päivätyissä kirjeissä.

Se esittää niissä seuraavat perustelut:

1) Italia korostaa Sardinian maatalouden ja yleensä talouden äärimmäisen vaikeita olosuhteita. Vuoden 1992 loppupuolella sardinialaisten maatalousyritysten velkaantuminen nousi 1 613 miljardiin liiraan eli 91 prosenttiin alueen maataloustuotteiden bruttotuotannon arvosta, kun vastaava kansallinen keskimääräinen luku oli 19 prosenttia (tästä 350 miljardia liiraa muodostui luonnontuhojen vuoksi myönnetyistä korkotukilainoista).

[1] EYVL L 128, 19.5.1975, s. 1
[2] EYVL L 93, 30.3.1985, s. 1

Jos aluehallitus olisi päättänyt kieltää vakauttamislainojen myöntämisen tällaisissa olosuhteissa, olisi tällä Italian mukaan ollut erittäin vakavat sosiaaliset seuraukset.

2) Aluehallinnon päätös myöntää vakauttamislainojen korkojen osittaista hyvitystä (päätös tehtiin kussakin neljässä päätöksessä säädettyjen edellytysten perusteella) ei vaikuttanut tarkasteluun, jonka pankit suorittivat kunkin rahoituspyynnön osalta. Pankit olisivat voineet hylätä pyynnön, jos lainan takaisinmaksusta ei olisi ollut riittäviä takeita, alueellisen tuen myöntämisestä huolimatta. Italian mukaan tämä oli osoitus lainan saaneiden yritysten taloudellisesta elpymisestä.

3) Tuki (vakauttamislaina) ei muodostu uuden rahoituksen myöntämisestä, vaan velkojen takaisinmaksuajan pidentämisestä.

4) Vuonna 1988 ja 1992 myönnettyjen tukien osalta (kasvihuonetuotannolle ja velkaantuneille maatalousyrityksille tarkoitettu tuki) Italia mainitsee, että kyseinen alue päätti niiden myöntämisestä yritysten kriisitilanteen vuoksi. Yritykset olivat tehneet investointeja tekemällä sitoumuksia, joista ne eivät erilaisten epäsuotuisten olosuhteiden (pidentynyt kuivuus, markkinoiden kriisi, tuotteiden markkinointivaiheen huono organisointi, nousseet korot) vuoksi pystyneet vastaamaan.

Kriisin laajuutta kuvaa se, että Sardinian alue sai 7 500 rahoitusta koskevaa pyyntöä. Italian viranomaisten mukaan näin laajalle yleistynyt tilanne ei voinut olla seurausta edunsaajana olleiden yritysten huonosta hallinnosta, vaan sitä vastoin objektiivisista syistä, jotka johtivat yritysten ylivelkaantumiseen.

5) Vuonna 1990 metsätalousyrityksille myönnetyn tuen osalta Italia mainitsee, että tukea on tarkasteltava monien eri syiden vuoksi erikseen.

Ensinnäkin, vakauttamislainojen myöntämisen ajankohtana kyseiset yritykset olivat jo tehneet joitakin investointeja ja tekivät parhaillaan muita. Toiseksi, aiemmin perustetuilla istutuksilla ei vielä voitu suorittaa kaupallista hakkuuta, minkä vuoksi yritykset eivät voineet lyhentää velkojaan.

Hakkuun tulokset näkyvät vasta useiden vuosien (jopa 18 – 20 vuoden) päästä. Italian viranomaisten mukaan kaikki kyseisissä yrityksissä hakkuuta ennen tehdyt rahoitustoimenpiteet olisi katsottava investoinneiksi.

6) Kaninkasvattajille myönnettävän tuen osalta Italia mainitsee, että eräät tukea saaneet yritykset olivat menettäneet koko tarhansa.

IV

Italia ei täyttänyt sille perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdasta johtuvaa velvoitetta ensinnäkin jättämällä ilmoittamatta tukitoimenpiteistä niiden suunnitteluvaiheessa ja toiseksi panemalla ne täytäntöön antamatta komissiolle mahdollisuutta esittää huomautustaan asiassa. Tällaiset laiminlyönnit ovat vakavia, ottaen huomioon, että kyseiset tuet ovat perustamissopimuksen 92 artiklan mukaan luonteensa sekä jäljempänä esitettyjen perusteiden vuoksi yhteismarkkinoille sopimattomia.

Perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa määrätyn menettelyn aloittamisajankohtana vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja uudelleenjärjestelyyn myönnettävää valtiontukea koskevat yhteisön suuntaviivat (1) (jäljempänä 'suuntaviivat') eivät vielä olleet voimassa. Siksi kyseisessä tapauksessa sovellettiin ainoastaan komission "vaikeuksissa oleville maatalousyrityksille myönnettävää tukea koskevan erityisen käytännön" mukaisia sääntöjä. Suuntaviivoissa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus soveltaa muita tuotannonaloja koskevia arviointiperusteita vaihtoehtona mainitulle käytännölle (suuntaviivojen 2.2 kohta).

Italia ei pyytänyt suuntaviivoissa määrättyjen perusteiden soveltamista niiden tultua voimaan.

Se ei myöskään esittänyt perusteita vaikeuksissa oleville maatalousyrityksille myönnettävää tukea koskevan erityisen käytännön, jonka perusteella komissio päätti aloittaa perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa määrätyn menettelyn, soveltamatta jättämiselle, eikä syitä, joiden perusteella kyseisen käytännön mukaiset, uudelleenjärjestelyyn tarkoitetun tuen hyväksyttävyyttä koskevat edellytykset täyttyisivät.

Komissio toteaa kuitenkin, että vuonna 1994 annetuissa suuntaviivoissa määrätyt edellytykset eivät täyttyneet. Kyseisiä tukia ei voida pitää suuntaviivojen mukaisena yritysten uudelleen järjestämiseen tarkoitettuna tukena, sillä tämäntyyppisen tuen tulisi muodostua markkinaehtoisesta lainasta (tai takauksesta), jonka kesto ja määrä on rajoitettava tiukasti siihen, mikä on yrityksen uudelleenjärjestämisen kannalta välttämätöntä (ks. suuntaviivojen 3.1 kohta).

(1) EYVL C 368, 23.12.1994, s. 12

Kyseiset tuet eivät täytä myöskään suuntaviivoissa asetettuja uudelleenjärjestelytukea koskevia edellytyksiä. Alueelliset viranomaiset olivat myöntäneet tukea pelkästään sen perusteella, että yritysten velat ylittivät tietyn prosenttimäärän niiden bruttotuotannosta, eikä sellaisen uudelleenjärjestelysuunnitelman perusteella, jolla pyritään niiden kannattavuuden parantamiseen muuttamatta kilpailuolosuhteita yhteisen edun vastaisella tavalla (ks. suuntaviivojen 3.2 kohta).

Rahoituslaitosten ennen vakauttamislainan myöntämistä suorittama tutkimus ei voi korvata suuntaviivojen ja vaikeuksissa oleville maatalousyrityksille myönnettävää tukea koskevan erityisen käytännön mukaista yrityksen taloudellista tehokkuutta koskevaa tutkimusta. Italian viranomaiset myönsivät, että pankkien sen jälkeen, kun alueelliset viranomaiset olivat sallineet korkotuen myöntämisen, suorittaman tutkimuksen tavoitteena oli yksinomaan varmistaa, että yrityksen taloudellinen tilanne mahdollistaisi lainan säännöllisen takaisinmaksun.

Italian huomautuksella, jonka mukaan komission olisi otettava huomioon, ettei kyseessä ollut uuden rahoituksen myöntäminen, vaan pelkästään olemassa olevien velkojen uudelleenjärjestely (siten, että alue osallistuu tästä aiheutuviin kustannuksiin), ei ole merkitystä arvioitaessa tuen yhteensopivuutta yhteismarkkinoiden kanssa.

Italian viranomaisten mukaan eräät edunsaajana olevat yritykset olivat tehneet investointeja tuen myöntämistä edeltävällä kaudella. Tällöin komission vaikeuksissa olevalle maatalousyritykselle myönnettävän tuen arvioimisessa soveltamista kolmesta perusteesta ensimmäinen täyttyisi. Tätä perustetta on kuitenkin tarkasteltava yhdessä kahden muun mainitun perusteen kanssa. Se, että uudelleenjärjestelytukea saanut yritys on aiemmin tehnyt investointeja, ei sinänsä riitä tuen soveltuvuuden perusteeksi. Komissio toteaa lisäksi, ettei investointien tekeminen ollut missään lain n:o 44/88 5 artiklan soveltamistapauksessa edellytyksenä tuen myöntämiselle.

Italia mainitsi lisäksi joukon "objektiivisia tekijöitä", jotka olisivat johtaneet yritysten ylivelkaantumiseen: kuivuus, markkinoiden kriisi, korkeat korot, markkinointivaiheen organisoinnin puute. Viimeksi mainittua lukuun ottamatta eräät näistä syistä, vaikka ne ovatkin yksittäisen yrityksen kannalta selkeästi ulkoisia (markkinoiden kriisi), ovat kuitenkin esimerkkejä markkinavoimien kaikkiin yrityksiin kohdistamista paineista.

Yritysten taloudelliseen kriisiin mahdollisesti vaikuttaneiden ilmasto-olojen osalta (kuivuus) on ensinnäkin todettava, että tällaisia ilmiöitä ei mainita millään tavoin kyseisten tukien myöntämistä koskevissa edellytyksissä (toisin sanoen ilmasto-olot eivät olleet tukien perusteena).

Tämäntyyppisiä tekijöitä voidaan laillisesti pitää perusteena valtiontuelle, jonka tarkoituksena on korvata yrityksille niistä aiheutuneet tappiot vain, jos erityiset edellytykset, joiden perusteella ilmastollisia tekijöitä ei niiden vakavuuden vuoksi voida enää pitää maatalousyrityksen toimintaan vaikuttavina normaaleina riskitekijöinä, täyttyvät.

Komission vaikeuksissa oleville maatalousyrityksille myönnettävää tukea koskevassa erityisessä käytännössä otetaan huomioon vaikeuksissa olevien yritysten aikaisempien investointien rahoituskustannusten nousu; tässä tapauksessa tuki on rajoitettava kattamaan aiemman ja nykyisen koron välinen ero.

Italian esittämien metsätalousyrityksiä koskevien erityisten perustelujen osalta on totta, että istutuksiin kohdistettujen investointien tulokset näkyvät muihin maatalouden aloihin verrattuna myöhään. Komissio ei kuitenkaan ole samaa mieltä Italian viranomaisten kanssa siitä, että kaikkia metsätalousyrityksessä istutusten ja hakkuun välisenä aikana aiheutuneita menoja on pidettävä investointikustannuksina. Sardinian alueen myöntämä tuki oli tarkoitettu muun muassa kattamaan yrityksen tavanomaiseen toimintaan, sosiaalikuluihin, henkilöstön palkkoihin, vuokriin ja toimituksiin liittyviä velkoja.

Myöskään investoinneista johtuvien velkojen osalta Italia ei ole osoittanut noudattaneensa muita vaikeuksissa oleville maatalousyrityksille myönnettävää tukea koskevassa erityisessä käytännössä tai suuntaviivojen määräyksissä vahvistettuja perusteita, jotka koskevat valtiontuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille.

Vuonna 1990 kaninkasvattajille myönnetyn tuen osalta Italia ilmoittaa, että eräät tukea saaneet yritykset olivat menettäneet eläinkulkutaudin seurauksena kaikki eläimensä. On kuitenkin huomattava, että kyseinen toimenpide ei ollut varattu ainoastaan tällaisille tuottajille (aluehallituksen päätöksessä vahvistettiin tuen myöntämisen edellytykseksi, että yritys oli menettänyt kulkutaudin johdosta vähintään 20 prosenttia eläimistään).

Kulkutaudeista johtuvien tappioiden osalta komission vakiintuneen käytännön mukaan tappiot korvaavien tukien on täytettävä määrätyt edellytykset, jotta niitä voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvina. Näihin sisältyy erityisesti se, että kulkutautia on torjuttu julkisen viranomaisen määräämän, yleisen edun mukaisen hävitysohjelman avulla ja että tuen määrä on korkeintaan kyseisestä kulkutaudista aiheutuvien tappioiden suuruinen.

Italian viranomaiset eivät toimittaneet tietoja, jotka olisivat osoittaneet tällaisten edellytysten täyttymisen.

Edellä olevan perusteella komissio ei voi hyväksyä Italian esittämiä perusteluja.

On teoreettisesti mahdollista, että säännöstä, jota on sovellettu ilman, että komissio on voinut etukäteen varmistaa sen yhteensopivuuden kilpailusääntöjen kanssa, ja joka on laadittu niin yleiseksi, ettei se takaa valtiontuen soveltuvuutta koskevan yhteisön sääntelyn noudattamista, on sovellettu käytännössä kuitenkin siten, että tällaiset edellytykset täyttyvät. Tällöin komissio olisi voinut, jos sillä olisi ollut käytettävissään tätä tukevat tiedot, hyväksyä jälkikäteen yksittäiset soveltamistapaukset.

Kyseisessä tapauksessa kuitenkin Italian jälkeenpäin toimittamissa perusteluissa (luonnontuhot, kulkutaudit, investoinnit), jotka näyttävät viittaavan tällaiseen mahdollisuuteen, ei anneta täsmällisiä tietoja sen varmistamiseksi, oliko hyväksyttäviä tapauksia käytännössä ollut.

V

Kyseiset tuet ovat perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan mukaiset, eikä niihin voida soveltaa mitään saman artiklan 2 ja 3 kohdassa määrätyistä edellytyksistä.

Tuilla on suora vaikutus tuensaajille aiheutuviin tuotantokustannuksiin, mistä koituu siten näille etua vastaavaa tukea saamattomiin italialaisiin tai muiden jäsenvaltioiden maataloustuottajiin nähden.

Tällaiset toimenpiteet saattavat vääristää jäsenvaltioiden välistä maataloustuotteiden kauppaa, johon vaikuttaa kaikki kansalliselle tuotannolle myönnetty tuki.

Perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa määrätään, että siinä mainitut edellytykset täyttävä tuki ei periaatteessa sovellu yhteismarkkinoille. Mahdollisista poikkeuksista määrätään saman artiklan 2 ja 3 kohdassa.

Perustamissopimuksen 92 artiklan 2 kohdan a ja c alakohdassa määrättyjä poikkeuksia ei voida selvästikään soveltaa, eikä Italia ole toimittanut tietoja, joiden perusteella mainitun artiklan 2 kohdan b alakohdassa määrättyä poikkeusta voitaisiin soveltaa.

Perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdassa määrättyjen poikkeusten soveltamiseksi tuen tavoitteiden olisi oltava yhteisen edun eikä jäsenvaltion talouden tietyn alan edun mukaiset. Tällaisia poikkeuksia voidaan soveltaa ainoastaan siinä tapauksessa, että komissio toteaa tuen olevan mainituissa määräyksissä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi välttämätön. Poikkeuksen soveltaminen tukeen ilman tällaisia takeita vaikuttaisi jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristäisi kilpailua yhteisön edun vastaisella tavalla ja suosisi siten perusteettomalla tavalla tiettyjen jäsenvaltioiden toimijoita.

Kyseisessä tapauksessa tuen myöntämiseen ei liity tällaisia takeita. Italia ei ole toimittanut minkäänlaisia perusteita siitä, että tuet täyttäisivät edellytykset perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdassa määrättyjen poikkeusten soveltamiselle (1).

Kyseisten toimenpiteiden tavoitteena ei ollut perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettu Euroopan yhteistä etua koskevan tärkeän hankkeen edistäminen, vaan toimenpiteet olisivat niiden jäsenvaltioiden kauppaan kohdistuvien mahdollisten vaikutusten vuoksi pikemminkin yhteisen edun vastaiset.

Toimenpiteillä ei myöskään pyritty jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseen mainitun määräyksen merkityksessä, eikä niiden tarkoitus ollut edistää kulttuuria ja kulttuuriperintöä mainitun artiklan 3 kohdan d alakohdan mukaisesti.

Perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a ja c alakohdassa määrättyjen, tietyn talousalueen tai taloudellisen toiminnan kehittämiseen tarkoitettua tukea koskevien poikkeusten osalta komissio toteaa edellä esitetyn ja sovellettavien yhteisön sääntöjen perusteella, että kyseisten toimenpiteiden avulla ei saavuteta asianomaisen alan ja alueen olosuhteiden pysyvää kohentumista.

Tukiin ei voida soveltaa mitään perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdassa määrättyistä poikkeuksista.

Ne eivät siten sovellu yhteismarkkinoille.

(1) Asia T-459, Siemens v. Euroopan yhteisöjen komissio, ensimmäisen asteen tuomioistuimen tuomio 8.6.1995 (Kok. 1995, s. II-1675).

VI

Tuet olisi pitänyt ilmoittaa komissiolle perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Koska Italia ei täyttänyt tätä velvoitetta, komissio ei voinut esittää huomautustaan suunnitelluista tuista ennen niiden voimaantuloa ja myöntämistä.

Ottaen huomioon perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa määriteltyjen menettelysääntöjen sitovuuden, joiden välittömän vaikutuksen yhteisön tuomioistuin on tunnustanut muun muassa asiassa 77/72 ([1]) 9 päivänä kesäkuuta 1973 ja asiassa 354/90 ([2]) 21 päivänä marraskuuta 1991 antamissaan tuomioissa, laitonta tukea ei voida oikaista jälkikäteen.

Yhteismarkkinoille soveltumattoman tuen osalta komission on käytettävä sille tuomioistuimen asiassa 70/72 ([3]) 12 päivänä heinäkuuta 1973, asiassa 310/85 ([4]) 24 päivänä helmikuuta 1987 ja asiassa C-5/89 ([5]) 20 päivänä syyskuuta 1990 antamissaan tuomioissa antamaa toimivaltaa ja velvoitettava jäsenvaltio perimään tuensaajilta takaisin laittomasti myönnetty tuki.

Kyseisessä tapauksessa tuen takaisinperintä on aiemman tilanteen palauttamiseksi välttämätöntä, ja tukea saaneilta yrityksiltä on poistettava kaikki niiden laittomasti myönnetystä tuesta saamansa taloudelliset edut.

Edellä olevan perusteella Sardinian alueen lain n:o 44/88 5 artiklan mukaisesti (aluehallituksen 30 päivänä joulukuuta 1988, 27 päivänä kesäkuuta 1990, 20 päivänä marraskuuta 1990 ja 26 päivänä kesäkuuta 1992 tekemät päätökset) myöntämät tuet on palautettava.

Koska kyseessä on korkohyvityksenä myönnetyt tuet, aiheettomasti saatu taloudellinen etu koostuu velkojen hoitamiseksi tarkoitettujen markkinaehtoisten lainojen ja lain n:o 44/88 5 artiklassa säädettyjen vakauttamislainojen kustannusten välisestä erosta.

Takaisin periminen on suoritettava Italian lainsäädännössä säädettyjen menettelyjen mukaisesti, ja perittäviin määriin on sisällyttävä laittomasti myönnetty tuki sekä korko, jota kertyy tuen myöntämisajankohdasta alkaen. Korko on laskettava käyttäen viitteenä alueellisten tukien yhteydessä tukiekvivalentin laskemisessa käytettyä kurssia ([6]).

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Sardinian alueen alueellisen lain n:o 44/88 5 artiklassa ja aluehallituksen 30 päivänä joulukuuta 1988, 27 päivänä kesäkuuta 1990, 20 päivänä marraskuuta 1990 ja 26 päivänä kesäkuuta 1992 tekemissä päätöksissä säädetyt tuet ovat laittomia, koska ne on myönnetty antamatta komissiolle mahdollisuutta esittää huomautustaan tuista niiden suunnitteluvaiheessa. Ne eivät myöskään sovellu yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan mukaan, eivätkä täytä saman artiklan 2 ja 3 kohdassa määrättyjen poikkeusten soveltamista koskevia edellytyksiä.

2 artikla

1. Italian on poistettava 1 artiklassa tarkoitetut tuet kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksi antamisesta.

2. Italian on toteutettava 1 artiklassa tarkoitettujen tukien takaisin perimiseksi tarvittavat toimenpiteet kuuden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksi antamisesta.

3. Takaisin periminen on suoritettava Italian lainsäädännössä säädettyjen menettelyjen mukaisesti; korkoa kertyy tuen maksamispäivästä alkaen. Korko on laskettava käyttäen viitteenä alueellisten tukien yhteydessä tukiekvivalentin laskemisessa käytettyä kurssia.

3 artikla

1. Italian on annettava komissiolle säännöllisesti tieto tämän päätöksen noudattamiseksi toteuttamistaan toimenpiteistä. Ensimmäinen tiedonanto on tehtävä kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksi antamisesta.

2. Italian on toimitettava kahden kuukauden kuluessa 2 artiklan 2 kohdassa säädetyn määräajan päättymisestä komissiolle tiedot, joiden perusteella tämä voi varmistaa ilman lisätarkastuksia, että takaisin perimistä koskeva velvoite on täytetty.

4 artikla

Tämä päätös on osoitettu Italian tasavallalle.

Tehty Brysselissä 16 päivänä huhtikuuta 1997.

Komission puolesta

Franz FISCHLER

Komission jäsen

([1]) Kok. 1973, s. 611.
([2]) Kok. 1991, s. I-5505.
([3]) Kok. 1973, s. 813.
([4]) Kok. 1987, s. 901.
([5]) Kok. 1990, s. I-3437.
([6]) EYVL C 232, 10.8.1996, s. 10